RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI

A.J.Norbekov
Samarqand viloyati kasbiy ta’lim boshqarmasi
norbekovazam2@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur tezisda zamonaviy raqamli transformatsiya va global iqtisodiy o‘zgarishlar davrida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining investitsion jozibadorligini oshirishning nazariy va amaliy masalalari chuqur tahlil qilingan. Raqamli moliyaviy texnologiyalar, muqobil investitsiya vositalari hamda innovatsion boshqaruv mexanizmlarining tadbirkorlik faoliyatiga ta'siri ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Shuningdek, O‘zbekistonda kichik biznesning investitsion salohiyatini yuksaltirishga qaratilgan amaliy takliflar va strategik yo‘nalishlar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: Raqamli transformatsiya, kichik biznes, investitsion jozibadorlik, fintech, innovatsiya, muqobil moliyalashtirish, sun'iy intellekt.

KIRISh (Introduction)

Jahon iqtisodiyotida kechayotgan raqamli inqilob va texnologik modernizatsiya jarayonlari tadbirkorlik muhitiga o'zining jiddiy ta'sirini ko'rsatmoqda. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mamlakat iqtisodiyotining barqarorligini ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish hamda raqobat muhitini rivojlantirishda asosiy bo'g'in hisoblanadi. Bugungi kunda raqamli iqtisodiyot vositalari (sun'iy intellekt, Big Data, blokcheyn) orqali investitsiyalarni jalb qilish imkoniyatlari keskin kengaydi. Biroq, tashqi xavf-xatarlar sharoitida kichik biznes subyektlarining investitsion faolligini saqlab qolish va ularning moliyaviy barqarorligini ta'minlash dolzarb ilmiy-amaliy vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Tadqiqotning maqsadi – raqamli muhitda kichik biznesning

investitsion jozibadorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirishdan iborat.

METODLAR (Methods)

Tadqiqot jarayonida mantiqiy va qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv, statistik guruhlash, ekonometrik modellashtirish hamda ekspert baholash usullaridan foydalanildi. Raqamli moliyaviy instrumentlarning investitsion jarayonlarga ta'sirini baholashda xalqaro tashkilotlar (OECD, Jahon banki) ma'lumotlari tahlil qilindi. Shuningdek, statistik ma'lumotlarni tahlil qilishda empirik yondashuvlar qo'llanildi.

NATIJALAR VA ILMIY YANGILIK (Results)

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, kichik biznes subyektlarining investitsion faolligini oshirishda an'anaviy bank krediti bilan bir qatorda muqobil moliyalashtirish manbalari (kraudfanding, venchur jamg'armalari) muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli bank xizmatlari va elektron platformalarning joriy etilishi tranzaksiya xarajatlarini qisqartirib, investitsiya jalb etish muddatlarini sezilarli darajada qisqartirdi.

Ilmiy yangilik: Raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik biznes subyektlarining investitsion salohiyatini baholovchi va risklarni minimallashtiruvchi raqamli skoring modeli taklif etildi.

MUHOKAMA VA TAKLIFLAR (Discussion)

Investitsion faoliyatni rivojlantirish yo'lida ayrim hududlarda raqamli infratuzilmaning yetishmasligi va tadbirkorlarning moliyaviy savodxonligi pastligi kabi to'siqlar mavjud. Shu munosabat bilan quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

Hududlarda kichik biznes uchun "raqamli inkubatorlar" va venchur fondlari tarmog'ini kengaytirish.

Davlat-xususiy sheriklik tamoyili asosida onlayn investitsiya platformalarini rivojlantirish.

Kichik tadbirkorlar uchun maxsus raqamli moliyaviy savodxonlikni oshirish o'quv dasturlarini yo'lga qo'yish.

XULOSA (Conclusion)

Xulosa qilib aytganda, raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik biznesning investitsion faolligini oshirish zamonaviy texnologiyalarni chuqur integratsiya qilish, risklarni samarali boshqarish va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish bilan uzviy bog'liqdir. Taklif etilgan yondashuvlar kichik biznesning raqobatbardoshligini yanada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasining "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019.
3. OECD. Financing SMEs and Entrepreneurs 2024. – Paris: OECD Publishing, 2024.
4. World Bank. Global Economic Prospects. – Washington, D.C., 2025.